

Παπασταματίου: Η Ελλάδα να γίνει πηγή πράσινης ενέργειας για την Ευρώπη – Να διασυνδεθεί προς όλες τις κατευθύνσεις

Δημήτρης Αβαρλής

Πέμπτη, 30/03/2023 - 06:25

Μια εφ'όλης της ύλης συνέντευξη παραχώρησε στο iEnergieia.gr ο Γενικός Διευθυντής της ΕΛΕΤΑΕΝ κ. Παναγιώτης Παπασταματίου.

Ειδικότερα, επισημαίνει την ανάγκη ισορροπίας στην ανάπτυξη των τεχνολογιών των ΑΠΕ και την ανάγκη βελτιστοποίησης της χρήσης των δικτύων. Δίνει απαντήσεις σε σχέση με τα υπεράκτια αιολικά πάρκα. Αλλά και την ανάγκη η πολιτεία να διαδραματίσει πιο συστηματικό ρόλο στο κομμάτι της ενημέρωσης των πολιτών. «Να γίνει η Ελλάδα πηγή «πράσινης» ενέργειας για την Ευρώπη, με ισορροπημένο μείγμα τεχνολογιών ανανεώσιμης ενέργειας και να γίνει δίαυλος άλλων λεωφόρων ενέργειας. Δεν πρέπει να επαναλάβουμε τις καθυστερήσεις και τα λάθη του παρελθόντος. Να διασυνδεθούμε προς όλες τις κατευθύνσεις του ορίζοντα», αναφέρει ο κ. Παπασταματίου.**Αναλυτικά η συνέντευξη**

-Η ελληνική πολιτεία σχεδιάζει να αναθεωρήσει το ΕΣΕΚ. Φιλόδοξοι στόχοι, όμως με μια πρώτη ματιά βλέπουμε μια πρόβλεψη για πολύ μεγάλη αύξηση των φωτοβολταϊκών σε σχέση με τα αιολικά. Πώς κρίνετε αυτή την πρόβλεψη;

Καταρχάς να πούμε ότι δεν υπάρχει ένα σχέδιο αναθεωρημένου ΕΣΕΚ, αλλά απλά πριν μερικούς μήνες παρουσιάστηκε ένα σενάριο. Βάσει αυτού του σεναρίου έχουμε κάνει κάποιες δημόσιες τοποθετήσεις, αλλά περιμένουμε να δούμε το τελικό σχέδιο, με όλους τους υπολογισμούς και όλα τα μέσα πολιτικής, για να συμμετάσχουμε στη διαβούλευση. Η άποψή μας είναι ότι για τη μεγιστοποίηση του οφέλους των καταναλωτών και της οικονομίας χρειάζεται ένα ισορροπημένο μείγμα αιολικών και φωτοβολταϊκών - που είναι οι δύο κυρίαρχες τεχνολογίες - και μάλιστα πριν από μερικές ημέρες κάναμε και μια ειδική εσπερίδα, γι' αυτό το θέμα όπου καλέσαμε επιστήμονες και παρουσιάσαμε μελέτες από το ΕΜΠ και το Πανεπιστήμιο Πειραιά. Η κοινή συνισταμένη αυτών των μελετών είναι ότι το 2030 στο μείγμα ισχύος των ΑΠΕ τα αιολικά θα πρέπει να έχουν ένα μέγεθος 50-60%. Διότι έτσι βελτιστοποιείται η παραγωγή πράσινης ενέργειας σε όλη τη διάρκεια του 24ωρου. Μειώνονται έτσι οι ανάγκες επενδύσεων σε αποθήκευση και μειώνεται το συνολικό κόστος.

Η δεύτερη παράμετρος είναι η εξής: η Ελλάδα έχει σε σχέση με τις γειτονικές της χώρες πολύ πλουσιότερο αιολικό δυναμικό. Αντίθετα, οι γειτονικές χώρες, ακόμα και οι χώρες των Βαλκανίων που είναι βορειότερα, αλλά και η Ιταλία μάλλον θα πετύχουν τους δικούς τους κλιματικούς στόχους, κυρίως με τα φωτοβολταϊκά. Επομένως, εάν η Ελλάδα αναπτύξει πολλά αιολικά πάρκα θα μπορεί να παράγει ενέργεια όλες τις ώρες το 24ωρο, όταν οι γειτονικές της χώρες θα «διψάνε» για ενέργεια. Επομένως, θα είναι εξαγωγική χώρα και αυτό θα έχει οικονομικά και γεωστρατηγικά οφέλη.

Όλα αυτά μας δείχνουν ότι το σενάριο που παρουσίασε το Υπουργείο για την αναθεώρηση του ΕΣΕΚ θέλει βελτίωση.

-Βέβαια η ανάπτυξη των αιολικών πηγαίνει χέρι-χέρι με την ανάπτυξη των δικτύων και τον εκσυγχρονισμό τους, ένα ζήτημα που απασχολεί την αγορά.

Το ενδιαφέρον είναι ότι η αξιοποίηση των διασυνδέσεων μεγιστοποιείται με την ανάπτυξη περισσότερων αιολικών πάρκων. Γιατί όταν όλες οι χώρες της περιοχής παράγουν μόνο το μεσημέρι, τι θα κάνουμε τα παραπάνω δίκτυα; Επομένως η βελτιστοποίηση της αξιοποίησης των δικτύων και των διασυνδέσεων απαιτεί ισορροπημένο μείγμα, ώστε να έχουμε έγχυση πράσινης ενέργειας όλες τις ώρες του 24ωρου.

-Το προηγούμενο καλοκαίρι πέρασε ένα νομοθετικό πλαίσιο για τα υπεράκτια αιολικά πάρκα. Όμως ασκείται κριτική ότι για ολοκληρωθεί ένα έργο μεσολαβεί μια χρονοβόρα διαδικασία αδειοδότησης. Ποια είναι η άποψη σας;

Δυστυχώς, όπως τονίζουμε πολλές φορές, οι αναποτελεσματικότητες του ελληνικού κράτους είναι διαχρονικές. Το 2022 τα νέα αιολικά πάρκα που συνδέθηκαν στο δίκτυο ήταν έργα που ξεκίνησαν να μελετώνται και να αδειοδοτούνται 12 χρόνια πριν. Ειδικά, στα θαλάσσια αιολικά πάρκα έχουμε δύο πλεονεκτήματα. Πρώτον, έχουμε την εμπειρία των προηγούμενων δεκαετιών στην ανάπτυξη των χερσαίων αιολικών στην Ελλάδα και επομένως υπάρχουν πολλά σημεία που αν εισακουστεί η αγορά που έχει την εμπειρία, μπορεί η πολιτεία να

μην επαναλάβει τα ίδια λάθη. Το δεύτερο πλεονέκτημα είναι ότι υπάρχει ένας φορέας που ασχολείται με αυτό το θέμα, δηλαδή η ΕΔΕΥΕΠ. Το γεγονός ότι ανατέθηκε αυτό το έργο σε ένα φορέα είναι θετικό, διότι θα τρέξει τις μελέτες και τις προαναπτυξιακές αδειοδοτικές διαδικασίες. Είναι ένα βήμα που συμμαζεύει τον κυκλώνα.

Σε κάθε περίπτωση το να λέμε ότι θα έχουμε 2,7GW συνδεδεμένα το 2030 δεν είναι ρεαλιστικός στόχος. Είναι ρεαλιστικό το 2030 να έχουμε αυτά τα GW έτοιμα να κατασκευαστούν ή να έχουν ξεκινήσει να κατασκευάζονται και κάποια να έχουν συνδεθεί. Αντιθέτως, θεωρώ ότι το 2035 είναι ρεαλιστικό να τα έχουμε συνδεδεμένα και να λειτουργούν τα 2,7GW.

Υπάρχει όμως ακόμα ένας κρίσιμος παράγοντας. Έχει να κάνει με τη θάλασσα. Το Αιγαίο είναι πολύ μεγάλο. Εάν περιοριστούμε μόνο στη σημερινή αιγιαλίτιδα ζώνη, στα σημερινά χωρικά ύδατα η ανάπτυξη θα έχει ένα όριο που είναι ο στόχος που τώρα συζητάμε. Ίσως και λίγο παραπάνω. Σκοπός μας πρέπει να είναι η αξιοποίηση του αιολικού δυναμικού όλων των θαλασσίων ζωνών στον Αιγαίο. Αυτό είναι θέμα γεωπολιτικό. Αλλά πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας ότι αυτός ο πλούτος του Αιγαίου περνάει και μέσα από τη δυνατότητα αξιοποίησης ΑΟΖ. Σε κάθε περίπτωση πάντως τα χωρικά μας ύδατα έχουν επαρκείς και κατάλληλους χώρους για τα 2,7GW.

-Και εδώ υπάρχει το ζήτημα της διασυνδεσιμότητας των έργων...

Πράγματι, «κουμπώνει» με τη προηγούμενη συζήτηση. Φανταστείτε ότι ένα θαλάσσιο αιολικό πάρκο κάνει αξιοποίηση των δικτύων ακόμα καλύτερη από ένα χερσαίο αιολικό πάρκο και ακόμα καλύτερη από ένα φωτοβολταϊκό. Παράγει πάρα πολύ ενέργεια και έχει ένα συντελεστή φορτίου, πάνω από 40-45% στο Αιγαίο. Ένα θαλάσσιο αιολικό πάρκο παράγει με μεγαλύτερη σταθερότητα απ' ό,τι τα χερσαία αιολικά και φυσικά τα φωτοβολταϊκά και πετυχαίνει καλύτερη κατανομή της

παραγωγής μέσα στο 24ωρο και πολύ καλύτερη αξιοποίηση των δικτύων που κατασκευάζονται.

-Υπάρχουν τα floating αιολικά και τα πακτωμένα αιολικά. Ποια ταιριάζουν κατά τη γνώμη σας καλύτερα στην περίπτωση μας;

Υπάρχει ένα θέμα τεχνολογίας και ένα θέμα κλίμακας χρόνου. Πιο φθηνές αυτή τη στιγμή εγκαταστάσεις και πιο ώριμα είναι τα πακτωμένα στον πυθμένα θαλάσσια αιολικά πάρκα. Μεγάλη ανάπτυξη στη διάρκεια των επόμενων δύο δεκαετιών θα έχουν τα πλωτά αιολικά πάρκα. Αν δούμε τις καμπύλες κόστους των τεχνολογιών, αυτό σημαίνει ότι όταν έρθει αυτή η μεγάλη ανάπτυξη των πλωτών στη Μεσόγειο, η Ελλάδα θα απολαύσει πλήρες πλεονέκτημα από τις φθηνές, τότε, εγκαταστάσεις των πλωτών θαλασσίων αιολικών πάρκων. Βέβαια σε κάθε περίπτωση θα αναπτυχθούν και οι δύο τεχνολογίες.

-Αυτή τη στιγμή ποιο είναι το αιολικό δυναμικό που μπορεί να αξιοποιηθεί στη χώρα μας;

Πρέπει να ξεκινήσουμε πρώτα από τους περιορισμούς και ειδικότερα από το θέμα των δικτύων. Με βάση το σημερινό πλάνο που έχει ο ΑΔΜΗΕ μέχρι το 2030, το δυναμικό ΑΠΕ που μπορεί να συνδεθεί μέχρι τότε είναι γύρω στα 28GW. Από τις νέες εγκαταστάσεις πάνω από τα μισά από αυτά πρέπει να είναι αιολικά. Άρα ο στρατηγικός στόχος είναι η αύξηση της χωρητικότητας του δικτύου και οτιδήποτε σε αυτή τη κατεύθυνση είναι θετικό. Οι πρωτοβουλίες να διασυνδεθούμε σε άλλες χώρες. Να κάνουμε νέες λεωφόρους ενέργειας προς την Ευρώπη. Να διασυνδεθούμε προς όλες τις κατευθύνσεις του ορίζοντα.

-Βλέπουμε την Αίγυπτο να θέλει μέσω ηλεκτρικής διασύνδεσης να στέλνει «πράσινη» ενέργεια στην Ευρώπη. Θεωρείτε ότι εμείς καθυστερήσαμε για να διαδραματίσουμε αυτό τον ρόλο;

Από το 2002 ακούω ότι η Ελλάδα πρέπει να γίνει ενεργειακός κόμβος. Θεωρώ ότι έχουμε καθυστερήσει. Εκτιμώ πως θα πρέπει η Ελλάδα να αναπροσανατολίσει τις προτεραιότητες στην ενεργειακή εξωτερική της πολιτική. Παλιότερα μιλούσε για την αξιοποίηση των υδρογονανθράκων και την ανάγκη κατασκευής αγωγών. Τώρα η προτεραιότητα πρέπει να είναι η «πράσινη» ενέργεια. Να γίνει πηγή «πράσινης» ενέργειας για την Ευρώπη, με ισορροπημένο μείγμα τεχνολογιών ΑΠΕ και να γίνει δίαυλος και άλλων λεωφόρων πράσινου ηλεκτρισμού. Για να το επιτύχουμε, δεν πρέπει να επαναλάβουμε τις καθυστερήσεις και τα λάθη του παρελθόντος.

-Υπάρχει και το θέμα της εγχώριας προστιθέμενης αξίας και το ζήτημα είναι κατά πόσο η ελληνική βιομηχανία μπορεί να προσανατολιστεί στην κατεύθυνση της «πράσινης» ανάπτυξης. Πώς την βλέπεται αυτή την ευκαιρία;

Υπάρχει ένα πεδίο που ακόμα η βιομηχανία εξελίσσεται. Το κομμάτι της εφοδιαστικής αλυσίδας που συνδέεται με τα πλωτά αιολικά πάρκα εμπλέκει παραδοσιακούς τομείς της ελληνικής οικονομίας. Τα ναυπηγεία, τα τσιμέντα, τη ναυτιλία, τα καλώδια. Επίσης, υπάρχει ανάγκη στην παγκόσμια αγορά για επενδύσεις στην εφοδιαστική αλυσίδα των πλωτών αιολικών πάρκων.

Οι υφιστάμενες υποδομές δεν αρκούν για να υπηρετήσουν τους στόχους της Ευρώπης για θαλάσσια αιολικά. Άρα υπάρχει πεδίο ευκαιρίας.

-Τους τελευταίους μήνες βλέπουμε ότι εν μέσω ενεργειακής κρίσης εξοικονομήθηκαν αρκετά δις. υπέρ των καταναλωτών, με το μεγαλύτερο όφελος να οφείλεται στις ΑΠΕ και ακόμη περισσότερο στα αιολικά. Δεν ξέρω κατά πόσο η συνεισφορά της αιολικής παραγωγής έχει γνωστοποιηθεί στην κοινωνία και βλέπουμε να συνεχίζονται οι αντιδράσεις πολιτών σε σχέση με την ανάπτυξη τους. Πιστεύεται πως η πολιτεία δεν ενημέρωσε επαρκώς τον κόσμο;

Θα μπορούσαμε να εκφράσουμε ένα παράπονο, ότι όταν η κυβέρνηση και το υπουργείο και το κράτος βγαίνει και λέει ότι έχουν δώσει 8,5 δις σε επιδοτήσεις σε λογαριασμούς ρεύματος, ο κόσμος νομίζει ότι είναι επιδοτήσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό, από δημόσια χρήματα. Οφείλει η κυβέρνηση κάθε φορά που ανακοινώνει να διευκρινίζει την πηγή των επιδοτήσεων. Από τα 8,5 δις. μόνο 1,6 είναι χρήματα των φορολογούμενων, σχεδόν τα 5 δις. προέρχονται από τις ΑΠΕ και η συντριπτική πλειοψηφία αυτών από τα αιολικά.

Έχουμε και ως κλάδος ευθύνη που δεν μπορούμε να εξηγήσουμε τι συμβαίνει. Από την άλλη, η πολιτεία όμως έχει περισσότερα μέσα για να εξηγήσει τι γίνεται.

Πράγματι υπάρχουν αντιδράσεις. Αλλά αντιδράσεις υπάρχουν σε οποιαδήποτε παραγωγική δραστηριότητα. Δεν υπάρχει κάτι ιδιαίτερο τώρα. Αυτό που συμβαίνει είναι ότι ενώ όλες οι μετρήσεις γνώμης δείχνουν αποδοχή της πλειοψηφίας για την «πράσινη» ενέργεια, υπάρχουν σε τοπικό επίπεδο δυναμικές μειοψηφίες που δημιουργούν θόρυβο. Και επειδή κατά τα τελευταία χρόνια κατασκευάζονται περισσότερα αιολικά πάρκα σε σχέση με παλαιότερα και σε πολλές διαφορετικές περιοχές της χώρας, το φαινόμενο αυτό του θορύβου δημιουργεί μεγαλύτερη εντύπωση.

Η απάντηση σε όλα αυτά είναι η αυστηρή τήρηση της νομοθεσίας και αντιμετώπιση της κοινωνίας με σεβασμό. Πρόκειται για αποκεντρωμένες επενδύσεις που θα έχουν σχέση γειτονίας με τις κοινωνίες για δεκαετίες. Για αυτό οι επιχειρήσεις οφείλουν να προσεγγίζουν τις τοπικές κοινωνίες, να συζητούν, να απαντούν σε προβληματισμούς και να επιλύουν ζητήματα σε επίπεδο τοπικών έργων, που δεν τα επιλύει η πολιτεία. Χρειάζεται επίσης η αυστηρή τήρηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και τρίτον η ενημέρωση ώστε τα fake news δεν πρέπει να μην μένουν αναπάντητα.

Τέλος και τα κόμματα έχουν ευθύνη, καθώς το μήνυμα που πρέπει να εκπέμπουν θα πρέπει να είναι καθαρό. Η ενεργειακή ανεξαρτησία είναι εθνικής σημασίας, είναι

θέμα επιβίωσης και όλοι πρέπει να μετρούν τα λόγια τους και να μην την υπονομεύουν. Ενώ σε επίπεδο κεντρικού πολιτικού λόγου των κομμάτων υπάρχει μια διακομματική συναίνεση από τα μεγάλα κόμματα υπέρ των ΑΠΕ και της αιολικής ενέργειας, χρειάζεται προσπάθεια αυτός ο λόγος να περνάει και σε τοπικό επίπεδο και να εκπέμπεται συντονισμένα από όλο το πολιτικό δυναμικό της χώρας.